

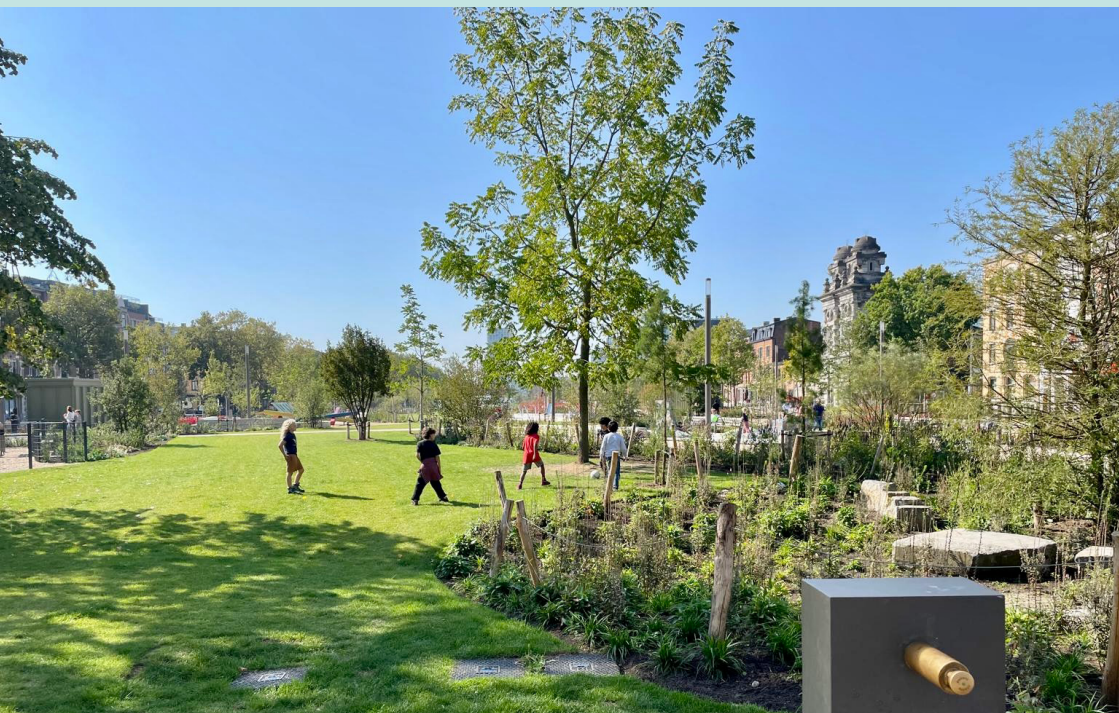
FINANCING THE URBAN TRANSITION

Financieren van groenblauwe infrastructuur in Vlaanderen

Innovatieve business cases en beleidsaanbevelingen

Eindcongres InnoFiNS - 16 september 2025

Universiteit Antwerpen

Universiteit
Antwerpen

UHASSELT

Er is actie nodig om de negatieve gevolgen van klimaatverandering te beperken en een duurzame, veerkrachtige toekomst te waarborgen. Hoewel de budgetten voor klimaatadaptatie stijgen, is er een aanzienlijke investeringskloof voor groene en blauwe infrastructuur, en publieke middelen schieten vaak tekort. Nochtans zijn deze infrastructuren essentieel in de strijd tegen klimaatverandering. Natuurgebaseerde oplossingen bieden meervoudige voordelen voor gezondheid, economie, maatschappij en milieu en kunnen kosteneffectiever zijn dan traditionele benaderingen. Er is een dringende nood aan innovatieve financiële modellen om meer publiek en privaat kapitaal naar natuurgebaseerde oplossingen te laten stromen.

Welke financiële instrumenten kunnen hiervoor worden ingezet? Wat zijn de kansen en uitdagingen voor de toepassing ervan in Vlaanderen? Tijdens dit congres gaan we op zoek naar antwoorden op deze vragen. We presenteren innovatieve business cases en beleidsaanbevelingen voor de financiering van natuurgebaseerde oplossingen in Vlaanderen. Een panel met experts uit verschillende sectoren reflecteert ten slotte over de toekomst van natuurfinanciering in Vlaanderen.

Dit slotevent van het InnoFiNS-onderzoeksproject presenteert de resultaten van business cases voor Genk, Turnhout, Antwerpen en Zuid-West-Vlaanderen. In deze vier living labs werden in samenwerking met lokale administraties innovatieve financiële modellen ontwikkeld en verkend in een realistische setting.

Het congres richt zich op een brede doelgroep van professionals die actief zijn in de planning en financiering van adaptatieprojecten, zoals overheden (lokale en bovenlokale besturen), projectontwikkelaars, banken, verzekeraars en studiebureaus.

Deelname is gratis, registratie is verplicht. Registreer je via deze [link](#)

Foto cover: Zuidpark Antwerpen (© Simon De Boeck)

Programma

12u30-13u. Aankomst van de deelnemers

13u-13u35. Welkomstwoord & algemene inleiding InnoFiNS (Tom Coppens & Thomas Machiels)

13u35-15u15. Vier innovatieve oplossingen en lessen voor financiering van natuur in Vlaanderen

1. **Genk:** Natuur als stedelijke infrastructuur. Een multi-stakeholder business case voor het Stiemmerprogramma (Tara Op de Beeck)
2. **Turnhout:** Natuur in een groeiende centrumstad bekostigen via belastingen en retributies gebaseerd op publieke waarde captatie (Caroline Van Esbroeck)
3. **Antwerpen:** Slimme financiering voor duurzame Steden: Hoe technologie bedrijfskapitaal kan helpen mobiliseren voor een klimaatrobuuste stad (Joeri Vandendriessche)
4. **Zuid-West-Vlaanderen:** Van landbouwgrond tot ecosysteemdienst: Payment for ecosystem services tussen landbouwers en private actoren als nieuw verdienmodel (Steven De Vadder)

15u15-15u45. Pauze

15u45-16u15. De sociale impact van alternatieve financiering en beleidsaanbevelingen voor de toekomst van natuurfinanciering in Vlaanderen (Ann Crabbé & Thomas Machiels)

16u15-17u. Panel: hoe moet het verder met natuurfinanciering in Vlaanderen? Moderator: Tom Coppens. Panelleden: Caroline Deiteren (Embuild Vlaanderen), Ignace Schops (RLKM), Eva Stroobants (BNP Paribas Fortis), Jan Leroy (VVSG)

17u. Slotwoord. InnoFiNS afterlife

17u15. Receptie

Praktische informatie

Datum

Dinsdag 16 september 2025

12u30-18u00

Registratie

Deelnemen is gratis, registreren is verplicht

Registreer voor 1 september 2025 via deze [link](#)

Locatie

Hof van Liere

Stadscampus Universiteit Antwerpen

Prinsstraat 13

2000 Antwerpen

[Campusplan en reisinformatie](#)

Contact

innofins@uantwerpen.be

GENK

Natuur als stedelijke infrastructuur. Een multi-stakeholder business case voor het Stiemerprogramma

Net als vele waterlopen in Vlaanderen kampt de Stiemervallei in Genk met waterproblemen: risico's op watertekorten, overstromingen en een dalende waterkwaliteit. Als antwoord hierop hanteert de stad een aanpak die steunt op natuurgebaseerde oplossingen (NBS) waarbij beroep wordt gedaan op natuurlijke processen, zoals infiltratie, natuurlijke waterzuivering en het creëren van overstroombare gebieden.

Daarnaast bieden NBS tal van co-benefits, zoals recreatie en meer biodiversiteit. Deze aanpak vereist echter een grondige kennis van verschillende landschappelijke systemen en verschilt sterk van de klassieke technische benadering van stedelijk waterbeheer. Bovendien vraagt een landschappelijke, natuurgebaseerde aanpak om doorgedreven samenwerking over schaalniveaus en sectoren heen. Helaas ondersteunen de huidige financieringsvormen vooral de klassieke technische aanpak.

Daarom werd in deze Urban Living Lab een multi-stakeholder businessmodel met een Stiemerfonds voor het Stiemerprogramma ontwikkeld. Daarin werd onderzocht of een innovatieve hertekening van het financieringslandschap de natuurgebaseerde aanpak kan versnellen en vooral opschalen. Uit dit traject leerden we dat de huidige processen doorgedreven samenwerking en financiering voorlopig nog in de weg staan. Dit roept de vraag op of de 'stadsschaal' wel de juiste schaal is om het financieringsvraagstuk voor waterbeheer op te lossen.

Tara Op de Beeck is burgerlijk ingenieur-architect en ruimtelijk planner en als doctoraatsonderzoeker verbonden aan de onderzoeksgroep Urban Development van de faculteit Ontwerpwetenschappen van de Universiteit Antwerpen.

TURNHOUT

Natuur in een groeiende centrumstad bekostigen via belastingen en retributies gebaseerd op publieke waarde captatie

Volgens de Europese natuurherstelverordening mogen steden tegen 2030 geen nettoverlies aan stedelijke groene ruimte meer kennen. Daarnaast moeten ze zorgen voor een duidelijke en aanhoudende toename van het aandeel natuur binnen de stedelijke omgeving. Groene ruimte in steden is namelijk niet alleen cruciaal voor het klimaat en de biodiversiteit, maar levert ook directe voordelen op voor de mens. Zo helpt stedelijke natuur hittestress te verminderen, draagt ze bij aan het mentaal welzijn van bewoners en verhoogt ze vaak de waarde van omliggende woningen.

Deze positieve effecten maken stedelijke natuur niet alleen wenselijk, maar ook economisch relevant. Toch staan steden voor grote uitdagingen: hoe creëer je ruimte voor extra groen in dichtbebouwde wijken? En hoe financier je de bijkomende nood aan groene ruimte?

In het Living Lab Turnhout wordt onderzocht welke publieke waardecaptatie-instrumenten ingezet kunnen worden om de aanleg of het onderhoud van groene ruimte te bekostigen. Publieke waardecaptatie houdt in dat onverdiende meerwaarden worden afgeroomd die ontstaan door externe factoren, zoals publieke investeringen in groene ruimte, die in de omgeving kunnen leiden tot een stijging van de vastgoedwaarde. Vier instrumenten worden hierbij toegelicht: de differentiatie van gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing, de verhaalbelasting, de urbanisatiebelasting en stedenbouwkundige lasten.

Caroline Van Esbroeck is juriste en ruimtelijk planner en als doctoraatsonderzoeker verbonden aan de onderzoeksgroep Centrum Overheid en Recht van de faculteit Rechten van de Universiteit Hasselt.

ANTWERPEN

Slimme financiering voor duurzame Steden: Hoe technologie bedrijfskapitaal kan helpen mobiliseren voor een klimaatrobuuste stad

Antwerpen staat, zoals veel grote steden, voor complexe stedelijke uitdagingen, waaronder een grote nood aan groene en blauwe infrastructuur. Die behoefte uit zich zowel in kleinschalige, private initiatieven zoals groene gevels, groendaken en stadstuinen, als in grootschalige publieke projecten zoals stedelijke (her)bebossing, de vergroening en ontharding van publieke ruimtes, en de ontwikkeling van wetlands.

In het Living Lab Antwerpen verkennen we hoe deze inspanningen gefinancierd kunnen worden via private actoren, in het bijzonder bedrijven. We onderzoeken welke factoren hun bereidheid beïnvloeden om financieel bij te dragen. Daarbij verkennen we – op functioneel niveau – ook de mogelijke rol van opkomende technologieën zoals blockchain (DLT), artificiële intelligentie en het Internet of Things. Het gebruik van technologie kan de efficiëntie en transparantie van transacties vergroten, doordat bedrijven duidelijk inzicht krijgen in de projecten waarin ze investeren.

We doen dit aan de hand van bestaande of opkomende projecten binnen dit domein. Op basis daarvan ontwikkelen we een business case met opschalingsmogelijkheden en met ruimte voor nieuwe financieringskanalen, in nauwe samenwerking met belangrijke stedelijke stakeholders.

Joeri Vandendriessche is jurist en als doctoraatsonderzoeker verbonden aan de faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen.

ZUID-WEST-VLAANDEREN

Van landbouwgrond tot ecosysteemdienst: Payment for ecosystem services tussen landbouwers en private actoren als nieuw verdienmodel

De regio Leiedal kampt met uitdagingen zoals droogte, erosie, wateroverlast, waterverontreiniging en bodemuitputting. Tegelijk is het een van de minst groene regio's van Vlaanderen, onder meer door het intensieve agrarische ruimtegebruik. Samen met lokale actoren ontwikkelden we een business case rond 'Payment for Ecosystem Services' (PES), met specifieke focus op de ecosysteemdienst waterberging.

Centraal staat de vraag hoe landbouwers, als sleutelactoren in het landschap, gestimuleerd kunnen worden om vrijwillig groenblauwe maatregelen te nemen. De businesscase concretiseert dit via een ruimtelijk voorstel langsheen de Slijpbeek, waar ecologische oevers en andere maatregelen door aanliggende landbouwers kunnen bijdragen aan ecologische, economische en maatschappelijke winsten.

In tegenstelling tot de klassieke beheersovereenkomsten, betrekken we in dit model ook private actoren uit de regio. Een drinkwatermaatschappij, verzekeraars en lokale (voedselverwerkende) bedrijven zouden via een PES-systeem landbouwers (co)financieren en compenseren om ecosysteemdiensten te realiseren en te onderhouden. Daarbij wordt kritisch gereflecteerd op de economische, juridische en sociale randvoorwaarden die nodig zijn om tot een bruikbaar en overdraagbaar model te komen – zowel voor Leiedal als voor gelijkaardige regio's.

Steven De Vadder is bestuurskundige en als senior onderzoeker verbonden aan de onderzoeksgroep Politics & Public Governance van de faculteit Sociale Wetenschappen aan de Universiteit Antwerpen.

PANEL

Hoe moet het verder met natuurfinanciering in Vlaanderen?

Caroline Deiteren is directeur-generaal van Embuild Vlaanderen, de grootste organisatie van bouwondernemingen in Vlaanderen.

Ignace Schops is directeur van het Regionaal Landschap Kempen en Maasland en voorzitter van het bestuursorgaan van Bond Beter Leefmilieu.

Eva Stroobants is head of public and financial institutions coverage bij BNP Paribas Fortis, een van de grootste banken in België

Jan Leroy is senior expert data en analyse bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

Tom Coppens (moderator) is hoogleraar ruimtelijke planning aan de faculteit Ontwerpwetenschappen van de Universiteit Antwerpen en promotor van het InnoFiNS project.

F I N A N C I N G   T H E   U R B A N   T R A N S I T I O N

Contact: innofins@uantwerpen.be

Meer info via <https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/innofins/>

InnoFiNS is een FWO-SBO project dat de implementatie van innovatieve financiering voor natuurgebaseerde oplossingen in Vlaamse steden onderzoekt.

Universiteit Antwerpen en Universiteit Hasselt brengen hiervoor onderzoekers uit verschillende disciplines - financiën en economie, bestuur, recht, planning en ontwerp, en sociologie - samen. Zij ontwerpen business cases voor concrete projecten in vier living labs.

Het project loopt van oktober 2021 tot en met september 2025.

Onderzoekers

Ann Crabbé, Steven De Vadder, Maira Finizola e Silva, Tara Op de Beeck, Joeri Vandendriessche, Caroline Van Esbroeck, Wito Van Oijstaeijen,

Onderzoeksleider

Thomas Machiels

Promotoren

Tom Coppens, Tine Compennolle, Robby Houben, Sebastien Lizin, Wouter Van Dooren, Steven Van Garsse

